

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การพัฒนาคนให้มีคุณภาพ การศึกษาจึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นและมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะการจัดการศึกษาเป็นกระบวนการที่จะช่วยพัฒนาบุคคลให้เกิดความเจริญงอกงามทั้งด้านคุณธรรม ความรู้ และความคิด เป็นการส่งเสริมประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ต่อส่วนรวม ต่อสังคมประเทศชาติ โดยอยู่บนพื้นฐานของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ดังนั้นเป้าหมายการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 - 2561) จึงมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งนี้เพื่อให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ไม่ว่าจะอย่างไรก็ตาม คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกฝ่ายที่มีส่วนในการจัดการศึกษาต้องตระหนักและดำเนินการจนบรรลุผลในที่สุด ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกสำคัญที่จะช่วยในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของคนไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้ระบุให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา รวมทั้งเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก (กำหนดไว้ในหมวด 6 มาตรา 48) นอกจากนี้ เพื่อให้เกิดการนำสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม จึงกำหนดให้ต้องออกกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา (ตามวรรคสอง มาตรา 47) เพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง และให้เชื่อมโยงการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา การอุดมศึกษาและการประกันคุณภาพภายนอกจึงได้มีการประกาศกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 แทนกฎกระทรวงฉบับเดิม (พ.ศ. 2546) ซึ่งได้มีการนำไปประกาศในราชกิจจานุเบกษาเรียบร้อยแล้ว ในเล่ม 127 ตอนที่ 23 ก วันที่ 2 เมษายน 2553 ทำให้มีผลบังคับใช้แล้ว กฎกระทรวงฉบับนี้ให้ความชัดเจนเกี่ยวกับระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพทั้งภายในและภายนอก ในส่วนของการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดให้มีระบบการประกัน

คุณภาพภายใน โดยการส่งเสริม สนับสนุนและกำกับดูแลของหน่วยงานต้นสังกัดตามหลักเกณฑ์ และแนวปฏิบัติที่ให้สถานศึกษายึดหลักการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้ง ภาครัฐและภาคเอกชน โดยดำเนินการดังต่อไปนี้ 1) กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษา 3) จัดระบบบริหารและสารสนเทศ 4) ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของ สถานศึกษา 5) จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 6) จัดให้มีการประเมินคุณภาพ ภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 7) จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมิน คุณภาพภายในและ 8) จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ถึงแม้ว่าในระยะเวลาที่ผ่านมาได้มีความพยายามในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทย มาโดยตลอด แต่จากการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับมัธยมศึกษาของกรมวิชาการปี พ.ศ. 2540 พบว่า คะแนนเฉลี่ยของวิชาต่าง ๆ ส่วนใหญ่มีค่าต่ำกว่าร้อยละ 50 เช่น คะแนนเฉลี่ยใน วิชาคณิตศาสตร์และฟิสิกส์ของนักเรียนชั้น ม.6 มีค่าไม่ถึงร้อยละ 30 แสดงว่า นักเรียนทำข้อสอบได้ ไม่ถึง 1 ใน 3 ของข้อสอบทั้งหมด นอกจากผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการแล้ว จริยธรรม คุณธรรม และ ความปลอดภัยของร่างกายและจิตใจของเด็กไทยก็อยู่ในสภาวะเสี่ยงเช่นเดียวกัน ดังตัวอย่างของ ปัญหาสุขภาพจิตที่กำลังแพร่ระบาดอยู่ในสถานศึกษาขณะนี้ ด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์ นั้น จากการศึกษาของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) เกี่ยวกับการ ทำข้อสอบวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ของสมาคมนานาชาติเพื่อการประเมินผลทางการศึกษา พบว่า เด็กไทยทำคะแนนได้ดีสำหรับข้อสอบแบบเลือกตอบที่ใช้ทักษะพื้นฐาน (เช่น การบวก ลบ คูณ หาร) หรือข้อสอบที่ใช้ความจำ แต่ไม่สามารถทำข้อสอบที่เป็น โจทย์ปัญหาที่ต้องคิดวิเคราะห์ หรือต้องเขียนคำตอบอธิบายยาว ๆ แสดงให้เห็นถึงปัญหาในการคิดวิเคราะห์ และการเรียบ เรียงความคิดออกมาเป็นคำพูดของเด็กไทย ในขณะที่ความสามารถดังกล่าวเป็นเรื่องที่จำเป็น สำหรับการดำรงชีวิตในโลกปัจจุบัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 1) จาก ความจำเป็นดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่า คุณภาพของการศึกษาจำเป็นจะต้องได้รับการพัฒนา และปรับปรุงให้ดีขึ้น ไม่ว่าจะเป็นด้านสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ จริยธรรม และคุณธรรม

ดังนั้น ระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา จึงเป็นระบบที่สถานศึกษาสร้าง ความมั่นใจ แก่ผู้รับบริการ ทั้งผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ตลอดจนองค์กรหรือสถานประกอบการที่ รับผู้เรียนเข้าศึกษาต่อหรือทำงานว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้ตามมาตรฐาน ที่สถานศึกษากำหนด ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ความสามารถ ทักษะและมีคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนดและสังคมคาดหวัง สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข รวมทั้งสร้างประ โยชน์ให้แก่ครอบครัวและชุมชนตามความเหมาะสม ด้วยการบริหารจัดการที่มี

คุณภาพทั้งองค์กร โดยใช้หลักการมีส่วนร่วม บุคลากรในสถานศึกษาโดยเฉพาะครูและผู้บริหาร ตระหนักถึงเป้าหมาย คือ ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นอันดับแรก ระบบการประกันคุณภาพ ภายในของสถานศึกษา จึงเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษาที่ผู้เกี่ยวข้องสามารถตรวจสอบได้และถูกกำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินการ ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและประกาศกฎกระทรวง ดังที่กล่าวแล้ว ซึ่ง การประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ประกอบด้วยระบบการ ประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก โดยหน่วยงานต้นสังกัดและ สถานศึกษา จัดให้มีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และถือว่าการประกันคุณภาพภายใน เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีการจัดทำรายงาน ประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน นำไปสู่การ พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก โดยมีสำนักงาน รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) พัฒนาเกณฑ์วิธีการประเมิน คุณภาพภายนอกและการประเมินผลการจัดการศึกษา เพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาโดย คำนึงถึงความมุ่งหมาย หลักการและแนวการจัดการศึกษา โดยสถานศึกษาและบุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องให้ข้อมูลเพิ่มเติมและใน กรณีที่ผลการประเมินของสถานศึกษาใดไม่ได้มาตรฐานที่กำหนด สำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา จะให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขต่อหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้สถานศึกษาปรับปรุงแก้ไข การประกันคุณภาพภายในเพื่อรองรับการประเมินภายนอก จึง เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นระบบที่สร้างความมั่นใจว่า สถานศึกษา สามารถจัดการศึกษาให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ ความสามารถ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนดและสังคมต้องการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2546 : 16) องค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ประกอบด้วย สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 26 โรงเรียน มี นโยบายส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัด พัฒนามาตรฐานและระบบการ ประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อให้ความพร้อมและมีศักยภาพเพียงพอที่จะรับการประเมินคุณภาพ การศึกษาจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา โดยยึดหลักเกณฑ์และ แนวทางในการดำเนินการตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการ ประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและปฐมวัย เนื่องจากการ นิเทศติดตามผลการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของฝ่ายบริหาร การศึกษา องค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ พบว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนใหญ่ยังประสบ

ปัญหาหลายรายการ เช่น ครูและบุคลากรยังขาด ความรู้ความเข้าใจในในรูปแบบและวิธีการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ขาดความร่วมมือและความตระหนักในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ขาดความพร้อมด้านปัจจัย เช่น ครูมีไม่ครบชั้นเรียน ขาดวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอน มีข้อจำกัดด้านงบประมาณในการบริหารจัดการ เป็นต้น (รายงานการสรุปผลการนิเทศติดตามการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา) ซึ่งส่งผลเสียต่อการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความเชื่อมั่นว่า แนวทางการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษาที่มีความชัดเจนได้มาตรฐานจะเป็นตัวบ่งชี้ถึงการบริหารจัดการการศึกษาในส่วนของประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษานั้นๆ ได้และเพื่อเตรียมรับการประเมินคุณภาพการศึกษารอบที่ 3 หรือรับการประเมินคุณภาพการศึกษารอบต่อไป จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) : สมศ. ทั้งนี้ผลการวิจัยสามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลสำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินการบริหารจัดการด้านระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานและผู้ที่สนใจที่จะนำไปประยุกต์และปรับใช้ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพต่อไป

คำถามการวิจัย

1. การดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ มีสภาพเป็นอย่างไร
2. แนวทางการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ควรเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ

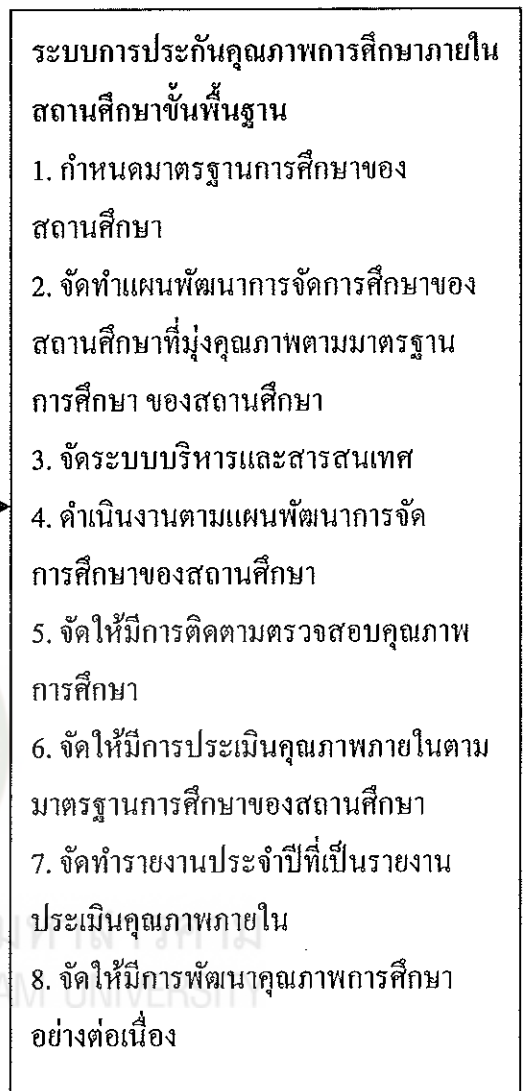
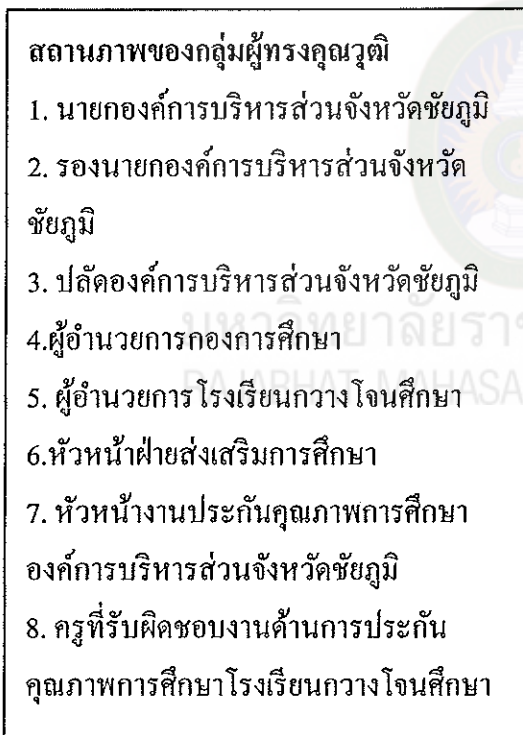
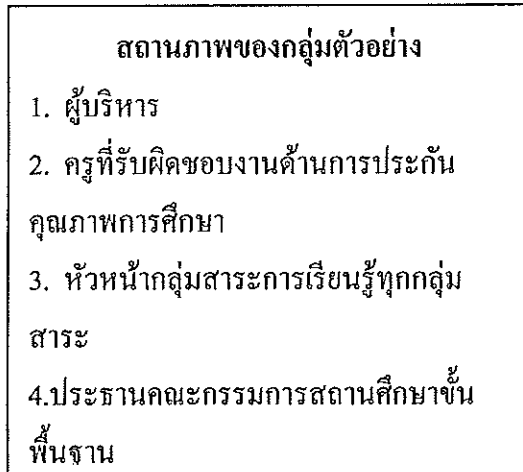
กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาแนวทางการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ตามแนวทางการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา องค์กรมหาชน. 2553 : 5) คือ

1. กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
2. จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษา
3. จัดระบบบริหารและสารสนเทศ
4. ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
5. จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา
6. จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
7. จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน
8. จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

1. แหล่งข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครูที่รับผิดชอบงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ และ ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ปีการศึกษา 2556 จำนวน 26 โรงเรียน รวมจำนวน 286 คน

2. กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ใช้ในการศึกษาแนวทางการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม รวมจำนวน 8 ท่าน ดังนี้

2.1 กลุ่มผู้กำหนดนโยบาย ประกอบด้วย นายองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ผู้อำนวยการกองการศึกษาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ

2.2 กลุ่มนักวิชาการ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ โรงเรียนกวาง โจนศึกษา หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ

2.3 กลุ่มผู้ปฏิบัติ ประกอบด้วย หัวหน้างานประกันคุณภาพการศึกษา องค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ครูที่รับผิดชอบงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนกวาง โจนศึกษา

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย

- 1) ผู้บริหาร
- 2) ครูที่รับผิดชอบงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา
- 3) หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ
- 4) ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.1.2 กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย

1) กลุ่มผู้กำหนดนโยบาย ประกอบด้วย นายองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ผู้อำนวยการกองการศึกษาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ

2) กลุ่มนักวิชาการ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ โรงเรียนกวาง โจนศึกษา หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ

3) กลุ่มผู้ปฏิบัติ ประกอบด้วย หัวหน้างานประกันคุณภาพการศึกษา องค์การ

บริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ครูที่รับผิดชอบงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนกวางโจนศึกษา

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ แนวทางการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 (ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 127 ตอนที่ 23 ก วันที่ 2 เมษายน 2553) 8 ด้าน ประกอบด้วย

3.2.1 กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

3.2.2 จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพ

ตามมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษา

3.2.3 จัดระบบบริหารและสารสนเทศ

3.2.4 ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

3.2.5 จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

3.2.6 จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา

ของสถานศึกษา

3.2.7 จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน

3.2.8 จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

การศึกษาแนวทางการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ดำเนินการวิจัยตั้งแต่เดือนมิถุนายนถึงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2556

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การดำเนินกิจกรรมและภารกิจต่าง ๆ ทั้งด้านวิชาการ การบริการ / การจัดการ เพื่อสร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการทางการศึกษา ทั้งผู้รับบริการโดยตรง คือ ผู้เรียน ผู้ปกครอง และผู้รับบริการทางอ้อม คือ สถานประกอบการ ประชาชน และสังคมโดยรวม ว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพ และทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่ได้กำหนดไว้ การประกันคุณภาพมีแนวคิดอยู่บนพื้นฐานของการ "ป้องกัน" ไม่ให้เกิดการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพและผลผลิตที่ไม่มีคุณภาพ

2. ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการประเมินคุณภาพภายใน การติดตามตรวจสอบคุณภาพและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษานั้น ๆ หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับ ดูแลสถานศึกษานั้น ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. แนวทางการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา หมายถึง วิธีการปฏิบัติงานหรือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และปฐมวัยของกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วย

3.1 การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา และเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแลการตรวจสอบ การประเมินผลและการประกันคุณภาพทางการศึกษามาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานเขตพื้นที่การศึกษา และมาตรฐานสถานศึกษา มีการกำหนดตัวชี้วัดที่ชัดเจนเพื่อให้เกิดความสะดวกและความเข้าใจตรงกันในการวัดและประเมินผลและการสื่อสารกับผู้เกี่ยวข้องในการกำหนดมาตรฐาน

3.2 การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การที่สถานศึกษามีแผนพัฒนาสถานศึกษาที่มุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ เป็นพื้นฐานของข้อมูลสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ และแนวปฏิบัติที่ชัดเจน สมบูรณ์ ครอบคลุมการพัฒนาทุกกิจกรรมที่เป็นส่วนประกอบหลักของการจัดการศึกษาและเป็นที่ยอมรับร่วมกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายแต่ละกิจกรรมที่กำหนดอย่างสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.3 การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ หมายถึง การจัดทำโครงสร้างการบริหารจัดการให้เอื้อต่อการดำเนินงานทุกคนมีส่วนร่วมและมีการประชาสัมพันธ์กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อกำหนดความต้องการร่วมกันระหว่างบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งแนวทางให้ความเห็นและข้อเสนอแนะและแต่งตั้งคณะบุคคลทำการตรวจสอบทบทวนและรายงานคุณภาพการศึกษาและจัดให้มีข้อมูลเพียงพอในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อนำมา กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ และแผนพัฒนางานวางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยระบุข้อมูลลักษณะของวิธีการและเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล และแหล่งข้อมูล รวมทั้งจัดหาและหรือสร้างเครื่องมือ

เก็บรวบรวมข้อมูล โดยคำนึงถึงความถูกต้องเป็นปัจจุบันของข้อมูล อีกทั้งวิเคราะห์ข้อมูลและเก็บรักษาให้เป็นหมวดหมู่ใช้ได้สะดวก และนำไปใช้ประโยชน์ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ ตลอดจนปรับปรุงและพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศอย่างต่อเนื่อง

3.4 การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานที่ครอบคลุมการพัฒนาด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ การส่งเสริมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การพัฒนาบุคลากร และการบริหารจัดการ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ มีการกำกับ ติดตามการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมายอย่างต่อเนื่อง ให้บรรลุเป้าหมายตามแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาที่กำหนดไว้โดยจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่ชัดเจนครอบคลุม กลุ่มงาน/งาน/โครงการ กิจกรรมของสถานศึกษา

3.5 การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา หมายถึง การดำเนินการตรวจสอบและทบทวนภายใน โดยบุคลากรในสถานศึกษาดำเนินการเองและการตรวจสอบและทบทวนจากหน่วยงานต้นสังกัด

3.6 การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การที่สถานศึกษาจัดให้มีการประเมินคุณภาพการศึกษาที่มุ่งเน้นการประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนทุกคนที่ศึกษาอยู่ในปีสุดท้ายของแต่ละช่วงชั้น ได้แก่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6 เข้ารับการประเมินคุณภาพการศึกษา ครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยใช้แบบทดสอบมาตรฐาน จากหน่วยงานส่วนกลางร่วมกับหน่วยงานต้นสังกัดดำเนินการ รวมทั้งดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาแล้วนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไข

3.7 การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน หมายถึง การนำข้อมูลผลการประเมิน มาตรฐานคุณภาพ การตรวจสอบและทบทวนภายในและภายนอก มาประมวลรายงานความก้าวหน้าผลการพัฒนาคุณภาพประจำปีการศึกษาของสถานศึกษาต่อหน่วยงานต้นสังกัด สาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ ซึ่งจะนำไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับการวางแผนพัฒนาคุณภาพต่อไป โดยการแต่งตั้งคณะทำงาน มีรูปแบบการรายงานที่สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายที่จะรายงานเพื่อเตรียมพร้อมรับการประเมินจากภายนอก

3.8 การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง หมายถึง กลไกส่วนหนึ่งของการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน โดยการการจัดทำแผนการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อการส่งเสริม พัฒนา และประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

4. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการหรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการในสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ

5. ครูที่รับผิดชอบงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง ข้าราชการครู ผู้รับผิดชอบดำเนินงานระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ

6. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ หมายถึง ข้าราชการครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษา และพลศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมและกลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ

7. ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง ผู้ที่ได้รับการคัดเลือก และแต่งตั้งจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ให้เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ประโยชน์ต่อองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ

ผู้บริหาร คณะครูและคณะกรรมการสถานศึกษาใน โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ได้ทราบสภาพการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ส่งผลให้สถานศึกษา มีทิศทางการจัดการศึกษาที่ชัดเจน มีระบบบริหารงานอย่างมีคุณภาพ มีการทำงานที่เป็นมาตรฐาน และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2. ประโยชน์ทางด้านสังคม

เมื่อสถานศึกษามีทิศทางการจัดการศึกษาที่ชัดเจน มีระบบบริหารงานอย่างมีคุณภาพ มีการทำงานที่เป็นมาตรฐาน และมีการพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง เป็นการสร้างความมั่นใจให้กับผู้ปกครองว่าบุตรหลานของตนได้รับศึกษาในสถานศึกษาที่มีคุณภาพ ส่งผลให้เป็นที่ยอมรับและนิยมชมชอบของผู้ปกครอง ตลอดจนชุมชนและสังคม ประเทศชาติ ได้เยาวชนที่ดี มีคุณภาพและศักยภาพที่จะช่วยพัฒนาองค์กร ชุมชน และสังคมประเทศชาติต่อไป

3. ประโยชน์ในการประยุกต์ใช้

องค์การบริหารส่วนจังหวัดอื่นที่มีบริบทใกล้เคียงสามารถนำข้อมูลจากงานวิจัยนี้ไปปรับปรุงและพัฒนาให้เหมาะสมกับบริบทของตนเองได้

4. ประโยชน์ด้านอื่น ๆ

ผลการวิจัยที่ได้สามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิและองค์การบริหารส่วนจังหวัดอื่นที่มีบริบทใกล้เคียง เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินการบริหารจัดการด้านระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานและเพื่อเตรียมรับการประเมินคุณภาพการศึกษารอบที่ 3 หรือรับการประเมินคุณภาพการศึกษารอบต่อไป จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) : สมศ.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY